

การประยุกต์หลักธัมมิกสังคมนิยมของพุทธทาสภิกขุกับการจัดการ
ปกครองท้องถิ่นสำหรับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*

THE APPLICATION OF “DHAMMIC SOCIALISM” BY BUDDHADASA
BHIKKHU'S TOWARD LOCAL GOVERNANCE FOR ADMINISTRATORS OF
SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN
SURATTHANI PROVINCE

เสกศักดิ์ อยู่ดี

Seksak Yoodee

อัศวศิริ ลาปีอี

Aussiri Lapi-e

ไชยวัฒน์ เผือกคง

Chaiwat Puakkong

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Surat Thani Rajabhat University, Thailand

E-mail: seksakyoodee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการนำแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ 4 รวมถึงการประยุกต์ใช้ตามหลัก PAMS-POSDCoRB และ 2) เสนอแนวทางการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรทั้งหมด 388 คน และคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 312 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 7 คน ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาโดยการตีความสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า

* Received 2 August 2022; Revised 22 August 2022; Accepted 25 August 2022

1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการนำแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านอัตถจริยา ด้านปิยวาจา ด้านทาน และด้านสมานัตตา ส่วนความคิดเห็นต่อการนำแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น ตามหลัก PAMS-POSDCoRB ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านบริบทสังคม ด้านจริยธรรม ด้านนโยบายและด้านอำนาจหน้าที่ 2) แนวทางการประยุกต์แนว คติธัมมิกสังคมนิยมสำหรับจัดการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีควรจัดทำกรอบดำเนินงานตามภารกิจให้ตอบสนองเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมขับเคลื่อนกลไกดำเนินงานบนฐานการแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์ด้วยการสร้างความเสมอภาคและเป็นธรรม

คำสำคัญ: หลักธัมมิกสังคมนิยม, การจัดการปกครองท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) Administrator opinion of sub-district administration organization in suratthani province toward application of “DHAMMIC Socialism” according to local governance based on Sangahavattu 4 and PAMS – POSDCoRB concept. and 2) Propose guideline for application of “ DHAMMIC Socialism” according to local governance for sub- district administration organization in suratthani province. It was developed as mixed-methodology research. The sample used in quantitative research were population 388 peoples of administrator of sub- district administration organization and were selected of simple random sampling amount 312 samples. Data was collected from questionnaire and analyzed by statistical treatment such as mean and standard deviation. Sample of 7 key informants were selected of purposive sampling as qualitative research. Data retrieved from in- depth interview and analyzed by analytic induction. The results were 1) overall opinion of administrator of sub-district administration organization in suratthani province toward application of “DHAMMIC Socialism” according to local governance based on Sangahavattu 4 was at a high level. Considering each aspect ordered from the highest to the least, they were Atthajariya, Piyawaja, Then and Samanatta respectively. While overall opinion of administrator of PAMS – POSDCoRB concept was at a high level. Considering each aspect ordered from the highest to the least, they were society, morality, public policy and authority respectively.

2) the proposes that application of DHAMMIC Socialism” according to local governance for sub-district administration organization in suratthani province should be mechanical drive to executives base on benefit sharing and creating equality in social justice as fairness.

Keywords: DHAMMIC Socialism, Local Governance, Sub-district Administration Organization

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 (ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว, 2544) โดยการปรับโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562) ซึ่งนับเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในบริบทร่วมสมัยนั้นมิผลให้จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมีประสิทธิภาพ ถือได้ว่าการปรับโครงสร้าง อำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลตามรายละเอียดดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากเป็นหน่วยองค์กรปกครองที่มีขนาดเล็กแต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดแล้ว ยังส่งผลทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยแท้จริง หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการที่ดีก็เท่ากับเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการสนับสนุนกลไกให้เกิดกระจายอำนาจไปสู่ฐานล่างพร้อมพัฒนาองค์กรทางการเมืองการปกครองให้มีความเข้มแข็งมั่นคงและยั่งยืน ทำให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่ระบุไว้ชัดเจนภายใต้รัฐธรรมนูญส่งผลให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของเจตนารมณ์และความต้องการของสมาชิกในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ (โกวิทย์ พวงงาม, 2562)

เมื่อพิจารณาถึงบริบทเชิงพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีผ่านรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น พบว่าจาก 19 อำเภอ มีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนรวมทั้งสิ้น 97 องค์การ (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2564)

เช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งนับเป็นปัจจัยสนับสนุนการใช้อำนาจการปกครองผ่านกลไกและหน้าที่เฉพาะขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรฐาน ในด้านต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขณะเดียวกันด้วยปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์ที่มีความหลากหลายในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นับเป็นพื้นที่ซึ่งมีหน่วยปกครองในระดับอำเภอเป็นจำนวนมากซึ่งแปรผันให้บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีจำนวนรวมทั้งขนาดที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามไปด้วย จึงส่งผลให้เงื่อนไขของการกำหนดรูปแบบและปัจจัยขับเคลื่อนการบริหารการพัฒนาภายใต้ขอบข่ายอำนาจหน้าที่ตามภารกิจล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยแนวทางที่มีลักษณะเฉพาะตัวบนฐานของปัจจัยเชิงกายภาพอย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณา ถึงปัจจัยเชิงนามธรรมซึ่งนับว่าเป็นตัวแปรกำหนดกระบวนการและบริบทเชิงโครงสร้างพื้นที่โดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้วางเป้าหมายบนฐานของการเชื่อมโยงหลักธรรมะตามนิยามเชิงปฏิบัติการพร้อมกับการผลิตซ้ำคำขวัญ (Slogan Reproduction) ประจำอำเภอทั้ง 19 อำเภอที่เชื่อมโยงกับทัศนะเชิงปรัชญาว่าด้วยการใช้หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานให้เกิดผลเชิงประจักษ์ จึงตอกย้ำถึงการประกอบสร้างวาทกรรมเมืองคนดีที่ถูกนำไปสู่การสวมทับกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ต้องกำหนดกลไกการบริหารจัดการภารกิจต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีความชอบธรรมพร้อมทั้งต้องดำเนินการบริหารงานภายใต้การผสมผสานระหว่างหลักการจัดการปกครองท้องถิ่น (Local Governance) บนฐานหลักธรรมในพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมตามข้อเสนอของพุทธทาสภิกขุ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์สุขแก่ประชาชน รวมทั้งมีผลิตภาพต่อระบบการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน ท้องถิ่นตลอดจนประชาชนให้สามารถดำเนินชีวิตตามแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยรายละเอียดของบริบทเชิงพื้นที่และปรากฏการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าภายใต้ขอบข่ายหลักการแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit Sharing) บนฐานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องนำไปสู่การวางเป้าหมายให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีลักษณะเฉพาะตัวและสนองความต้องการของประชาชนได้ทั่วถึงและเสมอภาค ผู้ทำวิจัยจึงเห็นความสำคัญในการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับการจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการนำแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 รวมถึงการประยุกต์ใช้ตาม

หลัก PAMS - POSDCoRB ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อสังเคราะห์ ข้อเสนอแนวทางการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับการจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีในครั้งนี้ เพื่อสะท้อนผลที่เกิดขึ้นทั้งระดับปัจเจกบุคคลและองค์การ นอกจากนี้ภายใต้แนวทางการประยุกต์ธัมมิกสังคมนิยมตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ คาดว่าจะสามารถนำมาซึ่งการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาสู่องค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่าง เชิงประจักษ์ เนื่องจากเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ให้มีความสามัคคีกันบนพื้นฐานหลัก “สังคหวัตถุ 4” โดยสะท้อนความคิดเห็นจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด สุราษฎร์ธานี ผ่านนัยยะสำคัญของวาทกรรม “เมืองคนดี” อันนำไปสู่การสร้างข้อสันนิษฐานว่าแนวทางการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของชุมชนจะสามารถกำหนดกรอบการพัฒนาพร้อมแก้ไข ปัญหาสังคมจากฐานราก อย่างน้อยที่สุดควรประยุกต์ข้อเสนอดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ โดยนับเป็นทุนทางวัฒนธรรมอันปรากฏเฉพาะพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งนับเป็นตัวแบบสำคัญของการสะท้อนถึงผลผลิตเชิงความคิดจากปฏิบัติการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างเป็นองค์รวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการนำแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ 4 รวมถึงการประยุกต์ใช้ตามหลัก PAMS - POSDCoRB
2. เสนอแนวทางการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับการจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ซึ่งอยู่บนฐานของวิธีการเชิงปริมาณกับวิธีการเชิงคุณภาพที่ให้น้ำหนักความสำคัญเท่าเทียมกัน เพื่อหาคำตอบให้กับปัญหาวิจัยเรื่องเดียวกัน โดยแยกกันดำเนินงานและให้น้ำหนักความสำคัญของวิธีการวิจัยทั้งสองอย่างเท่าเทียมกัน ใช้ช่วงระยะเวลาดำเนินการวิจัยในระยะเดียวกันและดำเนินการวิจัยไปพร้อมกัน (รัตนะ บัวสนธ์, 2554) เพื่อมุ่งนำเสนอข้อมูลการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับการจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัด สุราษฎร์ธานี ซึ่งกำหนดวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 97 คน รองนายก

องค์การบริหารส่วนตำบล 194 คน และ เลขานุการ 97 คน ซึ่งครอบคลุมเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ยกเว้นอำเภอเกาะพะงันและอำเภอเกาะสมุย)รวมทั้งสิ้น 388 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น

ก) การวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Samples Size) จากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งครอบคลุมขอบเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ยกเว้นอำเภอเกาะพะงันและอำเภอเกาะสมุย) จำนวน 97 หน่วย รวมทั้งสิ้น 388 คน ด้วยวิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane T., 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 312 คน

ข) การวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จากองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลงานเชิงประจักษ์ในด้านการบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 3 คน

2. เป็นนักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการให้ทัศนะเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมของพุทธทาสภิกขุ จำนวน 4 คน ครอบคลุมประเด็นสำคัญทางด้านการจัดการปกครองท้องถิ่นในบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับแนวคิดเชิงวิพากษ์ทางปรัชญาตามหลักหลักธัมมิกสังคมนิยมของพุทธทาสภิกขุ ประกอบการขยายมุมมองที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ 4 และหลัก PAMS - POSDCoRB เพื่อพัฒนาแบบสอบถามฉบับร่างเพื่อเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พร้อมจัดทำแบบสอบถามให้ครบตามเกณฑ์ที่วางแผนการเก็บข้อมูล โดยกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับหลักธัมมิกสังคมนิยมของ พุทธทาสภิกขุ จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 3 มุมมองเกี่ยวกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำนวน 12 ข้อ ตอนที่ 4 มุมมองเกี่ยวกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลัก PAMS - POSDCoRB จำนวน 12 ข้อ และ ตอนที่ 5 แบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธัมมิกสังคมนิยมกับการจัดการปกครองท้องถิ่นสำหรับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 3 ข้อ

2. นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) จากสูตรของ (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K., 1997) ได้ผลประเมินทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับกลุ่มประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดชุมพรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.73 ถือว่ามีความเชื่อมั่นที่พอยอมรับได้แล้วจึงสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.2 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ทบทวนและวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับการจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกำหนดเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) หลังจากนั้นได้นำเครื่องมือวิจัยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงคำถามที่สามารถนำไปใช้ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผ่านทาง Google Form ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 312 ชุด (78 หน่วย) ได้รับกลับคืนมาจำนวน 276 ชุด (69 หน่วย) หรือคิดเป็นร้อยละ 88.46 พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและจัดระบบเพื่อลงรหัสต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการขอเอกสารอนุมัติเก็บข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีเพื่อเข้าสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นกรณีศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีตลอดจนนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อประกอบการบรรยายเนื้อหา กำหนดรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงและจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอย่างเป็นระบบและนำมาตีความเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการนำแนวคิด ธรรมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธรรมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ 4

(n = 276)

ด้าน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธรรมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ 4	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1	ทาน	4.01	1.18	มาก
2	ปิยวาจา	4.07	1.04	มาก
3	อิตถจริยา	4.12	0.93	มาก
4	สมานัตตา	3.99	1.20	มาก
รวมทุกด้าน		4.05	1.07	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธรรมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 (S.D. = 1.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอิตถจริยามีระดับความคิดเห็นมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 (S.D.=0.93) รองลงมาคือด้านปิยวาจา อยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D.=1.04) ด้านทาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 (S.D. = 1.18) ขณะที่ด้านสมานัตตา มีความคิดเห็นน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 1.20) ตามลำดับ

นอกจากนี้ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจัดการปกครองภายใต้การอุดหนุนกิจกรรมให้บริการ ที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มสังคมหรือภายใต้บริบทของอิตถจริยานั้นจะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวคิดธรรมิกสังคมนิยมไปสู่การประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลัก สังคหวัตถุ 4 มากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้นควรให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายดำเนินงานที่มุ่งส่งเสริมกิจกรรมภายใต้โครงการต่าง ๆ ที่รับผิดชอบด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับบริการหรือสาธารณะประโยชน์โดยทั่วไป และควรมุ่งเน้นกระบวนการบริหารการพัฒนาอันยังประโยชน์แก่ประชาชนในฐานะผู้รับบริการโดยสุจริตเป็นธรรม ปราศจากอคติ

และไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน พวกพ้อง ขณะเดียวกันควรกำหนดนโยบายที่หลากหลายตามบริบทของพื้นที่อย่างครอบคลุมอันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงแนวปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น ตามหลัก PAMS - POSDCoRB

(n = 276)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลัก PAMS - POSDCoRB				
ด้าน	การประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลัก PAMS - POSDCoRB	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1	ด้านการจัดการปกครองตามนโยบาย (Policy)	3.56	1.19	มาก
2	ด้านการจัดการปกครองตามอำนาจหน้าที่ (Authority)	3.55	1.19	มาก
3	ด้านการจัดการปกครองตามหลักจริยธรรม (Morality)	3.72	1.10	มาก
4	ด้านการจัดการปกครองตามบริบทของสังคม (Society)	3.75	1.04	มาก
รวมทุกด้าน		3.64	1.12	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลัก PAMS - POSDCoRB ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัด สุราษฎร์ธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 (S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการปกครองตามบริบทของสังคม (Society) มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 (S.D. = 1.04) รองลงมาคือด้านการจัดการปกครองตามหลักจริยธรรม (Morality) อยู่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 (S.D. = 1.10) ด้านการจัดการปกครองตามนโยบาย (Policy) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 (S.D. = 1.19) ขณะที่ด้านการจัดการปกครองตามอำนาจหน้าที่ (Authority) มีความคิดเห็นน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 (S.D. = 1.19) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจัดการปกครองภายใต้การอุดหนุนกิจกรรมให้บริการ ที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มสังคมหรือภายใต้บริบทของการจัดการปกครองตามบริบทของสังคม (Society) นั้น จะมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมไปสู่การประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลัก PAMS - POSDCoRB มากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้นควรให้ความสำคัญกับเป้าหมายขับเคลื่อนกลไกส่งเสริมการบริหารงานที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ตามแนวคิดธัมมิกสังคมนิยม ประกอบกับการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายโดยไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมสร้างความเสมอภาค

แก่ทุกกลุ่มการเมือง มุ่งให้การบริการที่ตอบสนองความต้องการของสังคมโดยรวม อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงแนวปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

2. แนวทางการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า จากการทบทวนทัศนคติเชิงปรัชญาของพุทธศาสนิกชนประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ภายใต้กรอบการจัดการปกครองใน 3 มิติ ได้แก่

2.1 การจัดการปกครองตามภารกิจให้ตอบสนองเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือการใช้อำนาจทั้งทางการเมืองการปกครองของหน่วยงานภาครัฐในทุกภาคส่วนโดยเฉพาะหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานโดยเปรียบเสมือนพื้นที่รองรับกิจกรรมทางการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดควรกำหนดตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร นับว่าสัมพันธ์กับแนวทางการจัดทำบริการสาธารณะแนวใหม่ภายใต้กรอบแนวคิดแบบ New Public Management ทั้งนี้เพื่อบรรลุเป้าหมายการสร้างกลไกในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) โดยข้อเสนอดังกล่าวจะนำไปสู่การก้าวข้ามข้อกำหนดจากรูปแบบเดิมที่มุ่งให้ความสำคัญกับองค์กรทางปกครองซึ่งมีสถานะเป็นเพียงแต่เฉพาะหน่วยงานในการใช้อำนาจทางการเมืองเพียงมิติเดียว หากแต่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของการเมือง ฝ่ายปกครองในฐานะผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนประชาชนในฐานะผู้ถูกพัฒนานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องถูกยกระดับให้มีสถานะเป็นพลเมือง ซึ่งมีใช่เป็นเพียงผู้รับบริการสาธารณะหากแต่เป็นภาคีดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกกระบวนการ โดยคาดว่าจะก่อให้เกิดการปรับกระบวนการจัดการความสำคัญของอำนาจและหน้าที่ ตลอดจนการเข้าไปขับเคลื่อนกลไกผ่านพื้นที่ทางการเมืองรูปแบบใหม่ภายใต้กระบวนการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดแก่ผลิภาพการดำเนินงานด้วย

2.2 การจัดการปกครองโดยแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์แก่ส่วนรวม กล่าวคือ การประยุกต์หลักธัมมิกสังคมนิยมมาผสานกับหลักการบริหารจัดการปกครองที่เป็นธรรม (Moral) นั้น คาดว่านำไปสู่การสร้างแนวประพฤติปฏิบัติที่ดี (Good Practice) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นการดำเนินงานตามหลักแนวคิดการแบ่งปันผลประโยชน์ หรือ Benefit Sharing สำหรับปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ โดยเฉพาะการพิจารณาโครงข่ายการใช้อำนาจซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณค่าและความจำเป็นที่ต้องมีศีลธรรมเป็นทางนำในกระบวนการพัฒนา ซึ่งหากผู้บริหารในฐานะผู้รับเอาอำนาจโดยชอบธรรม (Legitimacy) จากประชาชนมาใช้โดยไม่คำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรมแล้วอาจนำไปสู่การลุแก่อำนาจได้โดยปราศจากความชอบธรรมแล้ว ในท้ายที่สุดและจะนำไปสู่การตอกย้ำให้เห็นถึงบรรยายการทางการเมืองที่ยังคงผลิตซ้ำวงจรการทุจริตและคอร์รัปชัน ขณะเดียวกันการประยุกต์ใช้หลัก ธัมมิกสังคมนิยมให้เกิดผลเชิงประจักษ์นอกจากคำนึงถึงหลักธรรมะ

(Moral) บนฐานของอำนาจโดยชอบธรรม (Legitimacy) แล้วความเป็นธรรม (Fair) จากการกระจายอำนาจและจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิกในสังคมก็นับเป็นหัวใจสำคัญอีกประการสำหรับการประยุกต์แนวความคิดตามข้อเสนอว่าด้วยหลักธัมมิกสังคมนิยมของพุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ, 2557) มาก่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานผ่านองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยืนยันจากข้อมูลการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่ออำนาจโดยชอบธรรม ทางการเมือง ปฏิเสธไม่ได้ว่าย่อมต้องสัมพันธ์กับเรื่องของธรรมะในศาสนา รวมทั้งการสร้างความเป็นธรรม ทางสังคม ซึ่งหากผู้ปกครองกำหนดเงื่อนไขด้วยหลักธรรมแล้ว เชื่อว่าจะทำให้สังคม การเมืองและศาสนา มีเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งล้วนแล้วแต่จะสร้างประโยชน์แก่ประชาชนในที่สุด ดังนั้นมุมมองของธัมมิกสังคมนิยม จึงนิยามถึงศาสนธรรม จึงเป็นเรื่องของการเมืองและสังคมโดยปริยาย

ดังนั้นเห็นได้ว่าการปลูกฝังค่านิยมองค์การให้สอดคล้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรมเพื่อตอกย้ำการสร้างสังคมแห่งความเป็น “ธรรม” ทั้งในมิติของ Moral, Legitimacy และ Fairness ผสานกับการกำหนดมาตรฐานดำเนินงานที่เน้นส่วนรวมและไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ ของหลักธัมมิกสังคมนิยมผ่านกลไกขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น นับว่าสอดคล้อง การประยุกต์แนวความคิดเชิงนามธรรมที่สามารถนำไปสู่การก่อให้เกิดกรอบการอธิบายตามหลักการว่าด้วยการจัดสรรและแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit Sharing) อันเป็นการนำเสนอเงื่อนไขและความจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดทำบริการสาธารณะขนาดใหญ่อย่างต่อเนื่อง โดยยังคงรักษาประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก ขณะเดียวกันเป็นแนวคิดที่จะคุ้มครองประชาชนให้ได้รับความเสมอภาคและมีส่วนร่วม ซึ่งหากผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการปกครองโดยแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยอาศัยหลักธรรมะเป็นข้อตกลง / พันธสัญญาร่วม (Commitment) กับประชาชนแล้วก็สามารถบรรลุซึ่งการปรับใช้กลไกการดำเนินงานตามแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับใช้เป็นเป้าหมายด้านการจัดการปกครองตามหลักจริยธรรม (Morality) สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้แท้จริง

2.3 การจัดการปกครองบนฐานการสร้างเสมอภาคด้วยอุดมการณ์แบบสังคมนิยม (Socialism) กล่าวคือข้อถกเถียงเกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบตะวันตกภายใต้บริบทของอุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตย (Liberalism Democracy) ว่ามีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยหรือไม่นั้น นับเป็นความท้าทายที่มีต่อการตั้งคำถามชุดใหม่เกี่ยวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตยในสังคมไทยอย่างปฏิเสธไม่ได้ ซึ่งการก่อรูปของชุดอุดมการณ์ในบริบทที่หลากหลายนั้นจำเป็นต้องทบทวนถึงพื้นฐานทางความคิดของประชาชนเป็นสำคัญในขณะเดียวกันด้วยฐานรากของชุดอุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจกรรมทางการเมืองถูกตอกย้ำให้มีลักษณะเป็นขั้วตรงข้ามระหว่างอุดมการณ์แบบเสรีนิยม

(Liberalism) ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของประชาธิปไตยอันมีเป้าหมายเพื่อบรรลุซึ่งสิทธิและเสรีภาพ ขณะที่อุดมการณ์แบบ สังคมนิยม (Socialism) หรือสังคมนิยมประชาธิปไตย ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางสังคมบนเป้าหมายของอุดมการณ์ที่เชื่อมร้อยระหว่างมุมมองทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในชุดคอมมิวนิสต์ (Communist) จากข้อเสนอของคาร์ล ไฮน์ริช มาร์ค นับว่าเป็นเป้าหมายสำคัญที่นำไปสู่การฉายปรากฏการณ์เฉพาะผ่านปริณิทนิตทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่จะนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยยืนยันข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการขับเคลื่อนกลไกเชิงอำนาจของท้องถิ่น การทำความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยในเชิงโครงสร้างนั้นมีเป้าหมายของอุดมการณ์ที่ก่อให้เกิดการส่งเสริม สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประชาธิปไตยในความหมายระดับท้องถิ่น แต่จะใช้แนวคิดให้เกิดผลที่นำไปใช้ปฏิบัติได้จริงของประชาธิปไตยไม่ว่าแบบเสรีนิยม สังคมนิยม เผด็จการหรือรูปแบบอื่นนั้นก็นับเป็นธรรมาภิบาลสังคมนิยมได้หากประชาชนได้รับผลประโยชน์ (รวมถึงไม่ละเมิดประโยชน์จากรัฐ) และไม่มีความขัดแย้ง (ผลประโยชน์) กันเองด้วยการสร้างสังคมที่สามัคคีที่ก่อให้เกิดสันติสุขและความสมานฉันท์อีกด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธรรมาภิบาลสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอัตถจริยามีระดับความคิดเห็นมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างจากการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย (กริธา คงพยัคฆ์ และคณะ, 2563) ที่พบว่าด้านปวิยาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด หากแต่ข้อมูลโดยสรุปเห็นสอดคล้อง กันว่าแนวทางการจัดการปกครองนั้นควรเน้นด้านอัตถจริยา (การช่วยเหลือกัน) เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานภายใต้การจัดการปกครองที่ควรส่งเสริมการอุดหนุนกิจกรรมให้บริการที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มสังคม รวมทั้งควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนอย่างหลากหลายด้วย นอกจากนี้การให้ความสำคัญของการปรับใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในบริบทการใช้อำนาจท้องถิ่นนั้นนับเป็นกลไกสำคัญในการผลานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนและตอบสนองต่อคุณภาพของให้บริการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้เชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการประชาชน โดยศุภกิจ ภักดีแสนและคณะ ซึ่งสรุปว่าบริการสาธารณะนั้นจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนหรือลูกค้ำ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการมาขอรับบริการ การให้บริการประชาชนตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งไว้เพื่อ

การสงเคราะห์อนุเคราะห์ ยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกัน ช่วยสร้างความสามัคคี เชื่อมความสัมพันธ์ ผูกมิตรไมตรีในหมู่คณะหรือสังคมไว้ (วิรัช วิกาวรรณ, 2553)

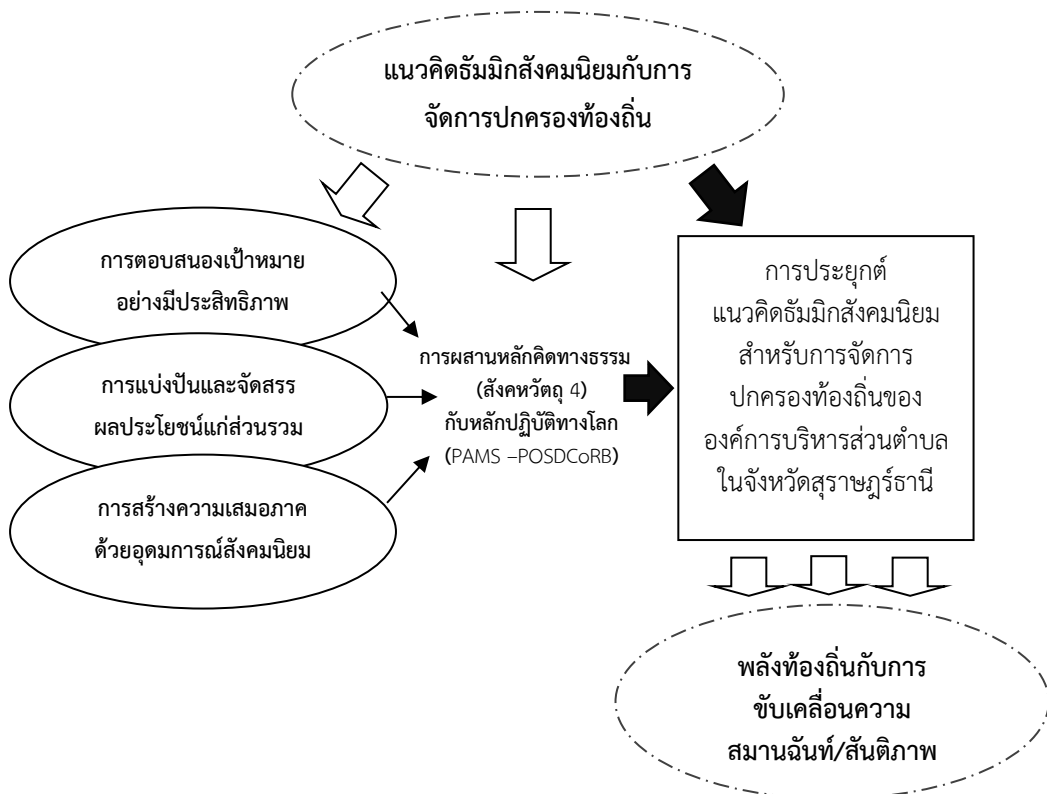
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตาม หลัก PAMS - POSDCoRB พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีผลต่อการนำไปปฏิบัติใช้ให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด สุราษฎร์ธานี ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์การจัดการองค์การไปสู่ความสำเร็จโดยเกษม แก้วสนั่นและเพ็ญศรี ฉิรินัง ที่เสนอว่าการใช้กลไกบริหารจัดการตามแนวคิด PAMS - POSDCoRB นั้นนับว่ามีส่วนสำคัญในการทำให้การจ้องครรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งจะทำให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย อีกทั้งให้มุมมองการจัดการไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งผู้บริหารได้สร้างขึ้น รักษาไว้และปรับปรุงองค์การทั้งหลายให้ประสบความสำเร็จ (เกษม แก้วสนั่น และเพ็ญศรี ฉิรินัง, 2564) ซึ่งครอบคลุมเรื่องของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสัมพันธ์กับเทคนิคการสร้างและการผสมผสานกรอบแนวคิดทางวิชาการโดยวิรัช วิกาวรรณ ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์การที่การวิจัยนี้นำมาประยุกต์กรอบการอธิบายแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมกับการประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นผ่านนัยเชิงวิเคราะห์องค์การบริหารส่วนตำบลตามกรอบ PAMS ได้แก่ ด้านการจัดการปกครองตามนโยบาย (Policy) ด้านการจัดการปกครองตามอำนาจหน้าที่ (Authority) ด้านการจัดการปกครองตามบริบทของสังคม (Society) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการปกครองตามหลักจริยธรรม (Morality) (ศุภกิจ รักดี แสนและคณะ, 2563) อีกด้วย

3. แนวทางการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า จากการทบทวนทัศนะเชิงปรัชญาของพุทธทาสภิกขุประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ภายใต้กรอบการจัดการปกครองใน 3 มิติ ประกอบด้วยการจัดการปกครองตามภารกิจให้ตอบสนองเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการปกครองโดยแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์แก่ส่วนรวม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการปกครองบนฐานการสร้าง ความเสมอภาคนั้นสัมพันธ์กับการวิเคราะห์เป้าหมายของธัมมิกสังคมนิยมของท่านพุทธทาสภิกขุ โดยพระขวลิต อุตตโม ซึ่งสรุปสอดคล้องกันว่าแนวคิดดังกล่าวมีอิทธิพลต่อสังคมอันทำให้สังคมสงบ เป็นสังคมที่มีความเมตตาต่อกัน เป็นธรรมะที่ใช้อบรมข้าราชการและประชาชน ให้ตั้งอยู่ในความเมตตา มีจิตสาธารณะเป็นหลักการในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม (พระขวลิต อุตตโม (สุวรรณจันทร์), 2561) ขณะเดียวกันในด้านของการปกครองที่ผู้ปกครองใช้วิธีการปกครองแบบเผด็จการโดยมีธรรมกำกับเป็นการปกครองที่ดีและได้ผลรวดเร็วจะเห็นได้จากรูปแบบการปกครองของสงฆ์ของพระพุทธเจ้าซึ่งใช้พระธรรมวินัยในการปกครองพุทธบริษัทซึ่งก็มีลักษณะเป็นสังคมนิยมแบบเดียวกับแนวทางของท่านพุทธทาสภิกขุด้วย นอกจากนี้พิชัย สุขวุ่น ในบทวิจารณ์หนังสือธัมมิก

สังคมนิยม ได้สรุปไว้สอดคล้องกับข้อค้นพบการวิจัยหลักพื้นฐานธัมมิกสังคมนิยมนั้นสัมพันธ์กับชุดอุดมการณ์สังคมนิยมก็คือการเห็นแก่สังคม หมายถึง เห็นความสำคัญของส่วนรวมเป็นอันดับแรก ความเป็นไปของกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นไปเพื่อสังคม เมื่อสังคมส่วนรวมอยู่ได้ชีวิตส่วนตัวก็พลอยได้รับผลในทางที่ดี แต่ถ้าทุกคนเห็นแก่ตัวผลก็จะเป็นไปในฝั่งตรงกันข้าม เช่นเดียวกันจากนิยามข้างต้นในการสรุปความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับธรรมะ (พิชัย สุขุณ, 2558) จะเห็นได้ว่าการเมืองเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับทุกกิจกรรม เพราะการเมืองถือได้ว่าเป็นเรื่องของส่วนรวม ไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจการปกครองเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งหากการเมืองถูกทำให้กลายเป็นเรื่องส่วนบุคคลแล้วก็อาจทำให้กลายเป็นเรื่องที่ไม่มีความธรรมะและไม่เป็นไปตามธรรมชาติด้วย ดังนั้นการเมืองจึงควรเน้นเป้าหมายที่ส่วนรวมบนพื้นฐานของการใช้หลักธรรมเข้าดำเนินการ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ภาพที่ 1 โครงข่ายความสัมพันธ์การจัดการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีบนพื้นฐานแนวคิดธัมมิกสังคมนิยม

จากผลวิจัยที่พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อการนำแนวคิดธัมมิกสังคมนิยมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการปกครองท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ 4 รวมถึงการประยุกต์ใช้ตามหลัก PAMS - POSDCoRB ที่อยู่ในระดับมากที่สุดจนถึงความเป็นไปได้ในการนำไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิผลตลอดจนสร้างกลไกการดำเนินงานให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสามารถตอบสนองให้เห็นถึงกลไกการนำหลักธัมมิกสังคมนิยมไปใช้ให้เกิดผลเชิงประจักษ์ผ่านหน่วยงานองค์กรปกครองในระดับท้องถิ่นอื่น ทั้งในรูปแบบของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์เชิงพื้นที่อื่นที่มีความหลากหลายมากขึ้นข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์แนวคิดธัมมิกสังคมนิยมสำหรับจัดการปกครองท้องถิ่นสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น ควรจัดทำกรอบดำเนินงานตามภารกิจให้ตอบสนองเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมขับเคลื่อนกลไกดำเนินงานบนฐานการแบ่งปันและจัดสรรผลประโยชน์บนด้วยการสร้างความเสมอภาคและเป็นธรรมโดยเฉพาะเป้าหมายการขับเคลื่อนความสมานฉันท์และสันติสุขควรปรับอุดมการณ์ใหม่โดยอาศัยแก่นแกนของธรรมะซึ่งนับเป็นกระบวนการเชิงระบบรวมทั้งกลไกที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือท้องถิ่นอื่นจำเป็นต้องเร่งสร้างและปรับเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายทุกระยะ ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาการบริหารจัดการปัญหาความขัดแย้งบนฐานการผสมผสานมรดกวิถีด้วยหลักศาสนธรรมที่สอดคล้องกับการใช้อำนาจทางโลกตลอดจนให้ความสำคัญกับอำนาจทางการเมืองผ่านกลไกเชิงนโยบายที่มีลักษณะเฉพาะตามบริบทในแต่ละพื้นที่และถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ทางสังคมที่เด่นชัดในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีในที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การประยุกต์หลักธัมมิกสังคมนิยมตามทัศนะวิพากษ์เชิงปรัชญาของพุทธทาสภิกขุกับการจัดการปกครองท้องถิ่นสำหรับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปี 2565 (ทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น) จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร. กรීธา คงพยัคฆ์ และคณะ. (2563). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอนางรอง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ: 5(1), 30-31.

- เกษม แก้วสนั่น และเพ็ญศรี ฉิรินัง. (2564). การจัดการองค์กรไปสู่ความสำเร็จ. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 6(4), 88-108.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2562). มองมุมใหม่การกระจายอำนาจ สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์.
- ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว. (2544). กฎหมายพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมปัจจุบัน). กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- พระขวลิต อุตตโม (สุวรรณจันทร). (2561). ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าแนวคำสอนเรื่องอัมมิกสังคมนิยมของท่านพุทธทาสภิกขุ. วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 3(1), 25-41.
- พิชัย สุขวุ่น. (2558). บทวิจารณ์หนังสือ อัมมิกสังคมนิยม. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2(1), 181-188.
- พุทธทาสภิกขุ. (2557). อัมมิกสังคมนิยม. กรุงเทพมหานคร: กรีน-ปัญญาญาณ.
- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2554). วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานทางการศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 7(1), 7-20.
- วิรัช วิจารณ์. (2553). เทคนิคการสร้างและการผสมผสานกรอบแนวคิดทางวิชาการ. เรียกใช้เมื่อ 5 เมษายน 2564 จาก [http://www. article%20technic%20of%20 framework%20writing.pdf](http://www.article%20technic%20of%20framework%20writing.pdf)
- ศุภกิจ รักดี แสน และคณะ. (2563). หลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการประชาชน. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 5(3), 619-630.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2564). เว็บไซต์ อปท.ในเครือข่าย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เรียกใช้เมื่อ 5 เมษายน 2564 จาก <http://www.surat-local.go.th/content/stnetwork>
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. Dutch Journal of Educational Research, 2(2), 49-60.
- Yamane T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis 3rd Ed. New York: Harper and Row.